

Roxana Marin

Queer în România

*QIR23 - Raport
național privind
calitatea vieții
persoanelor
LGBTQIA+ din
România*

Material realizat cu sprijinul financiar al Ambasadei Franței în România și a Institutului Francez în România. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a acestor două entități.

QIR23

- Queer în România -

*Raport național privind calitatea vieții persoanelor
LGBTQIA+ din România*

realizat de: Roxana Marin

Aprilie, 2024

Referente științifice:

Ionela Băluță
Fidelie Kalambayi
Irina Zamfirescu

Echipa de cercetare:

Maximilian Androne
Mădălina Bădărău
Miruna Șerban
Andrei Purice
Roxana Marin

Introducere

Implicarea egală a tuturor membrilor unei organizații, companii de mari dimensiuni sau unui stat e tot mai des documentată în cercetările și rapoartele unor autorități în domeniul managementului diversității precum Gallup, Forbes sau Hofstede ca fiind o condiție necesară pentru asigurarea unui mediu etic, sănătos și productiv, cu impact crucial asupra armoniei sociale, eficienței și profitabilității. Cu alte cuvinte, dacă într-un corp social unele persoane funcționează fără a se bucura de același respect, siguranță și încredere ca toți ceilalți, doar pentru că au o anumite identitate, întregul ansamblu suferă pierderi. Incluziunea este deci nu doar o obligație morală și legală a guvernanților, ci și o necesitate absolută.

Raportul de față face parte din strategia noastră de advocacy și lobby pentru o societate echitabilă. Prin furnizarea permanentă de date și analiza acestora, atenționăm și oferim sprijin autorităților pentru rezolvarea inechităților semnalate¹. Ne asumăm astfel responsabilitatea de a ridica nivelul de conștientizare și responsabilizare al autorităților, precum și pentru a pune bazele unui demers constructiv. În acest demers comunitatea și autoritățile sunt proiectate ca parteneri necesari și egali: pe de o parte membrii comunității își fac auzită vocea și oferă societății o imagine autentică și neadulterată, iar pe de cealaltă parte autoritățile proiectează și implementează măsuri și politici sociale fezabile și echitabile, bazate pe evidențe oferite de comunitate.

Documentarea sporadică și inadecvată a vieților persoanelor LGBTI+ din România permite perpetuarea inechităților în multiple domenii și aspecte ale vieții de zi cu zi: educație, sănătate, piața muncii, viața de familie, siguranța în spațiile publice. Queer în România 2023 (QIR23) este prima ediție a unui instrument pe

¹ Toate cercetările noastre sunt disponibile pe www.mozaiqlgbt.ro, la secțiunea Resurse.

care asociația MozaiQ îl propune autorităților ca punct de plecare în proiectarea de măsuri și legi care să rezolve aceste inechități, conducând astfel la o mai bună sănătate a corpului social în întregul său.

MozaiQ este o organizație comunitară înființată în anul 2015, a cărei misiune este îmbunătățirea calității vieții persoanelor LGBTI++ din România. Ne dorim o societate în care să putem participa în mod activ, deschis și în siguranță la viața socială, politică, economică și culturală. În ultimii ani, asociația noastră a acordat o deosebită atenție elaborării de ghiduri, rapoarte naționale, observații și reacții la evenimente publice, acțiuni politice, inițiative legislative și practici instituționale. Este o unealtă din sfera politicilor publice, o practică asumată la nivel internațional și european. Conform convențiilor la care și România a aderat (cum ar fi cea de la Istanbul, semnată de România în 2014 și ratificată în 2016), a unor directive europene (2006/54/EC) sau decizii CEDO recente (20081/19 Florin BUHUCEANU and Victor CIOBOTARU against Romania and 12 other applications și 2145/16, 20607/16 X and Y v. Romania), persoanele queer ar trebui incluse explicit în mandatul și strategiile organismelor naționale pentru egalitate și echitate socială. Sperăm ca raportul de față să dea un impetus conștientizării acestor instituții în legătură cu importanța vitală și urgentă a obligațiilor care le revin încă de la abolirea articolului 200 al Codului Penal (2001), realizată prin presiunile de aliniere la acquis-ul comunitar, și care nu a fost urmată de nici un fel de măsuri concrete care să conducă la o mai bună calitate a vieții persoanelor LGBTI+ din România.

Raportul de față este împărțit în 7 secțiuni:

1. Metodologie: instrumente, date demografice, limite
2. Acces la educație
  - 2.1. Key findings
  - 2.2. Recomandări
3. Acces la muncă
  - 3.1. Key findings
  - 3.2. Recomandări
4. Acces la servicii de sănătate
  - 4.1. Key findings

4.2. Recomandări

5. Viață de familie

5.1. Key findings

5.2. Recomandări

6. Siguranța în spațiile și instituțiile publice

6.1. Key findings

6.2. Recomandări

Concluzii

Raportul se adresează cu precădere decidenților politici, dar și părinților și profesioniștilor din educație, sănătate, muncă, familie, protecție socială, siguranță publică, cultură - pe care dorim să îi sprijinim astfel să participe la un dialog constructiv și necesar.

1. Metodologie

La baza metodologiei aplicate a stat principiul autoreprezentarii. Datele colectate includ nu doar informații obiective legate de nivelul educațional, venituri, acces la sănătate sau piața muncii, ci și opinii legate de cauzele unor situații simptomatice, sau sugestii de legi și prioritizări ale unor măsuri menite să reducă riscurile de inechitate semnalate.

Principalele 2 instrumente folosite au fost un chestionar de percepție aplicat online și focus grupuri în mai multe orașe din România. Începând cu QIR 2025, metodologia va include și solicitarea de informații de interes public și analiza răspunsurilor instituționale la măsurile și politicile propuse. Vom putea oferi astfel comunității și forurilor interesate o hartă a traiectului de la o societate homofobă și transfobă către dezideratul de incluziune pe care îl urmărim. La fiecare ediție vom urmări deci nu doar schimbarea percepțiilor membrilor comunității în legătură cu calitatea vieților lor, ci și evoluția combaterii homofobiei și transfobiei structurale prin politici și practici instituționale.

Metodologia noastră e proiectată astfel încât datele colectate prin repetarea bienală a chestionarului de percepție și a focus grupurilor în diferite regiuni ale țării să ofere o oglindă fidelă a evoluției nivelului incluziunii persoanelor LGBTI+ în societatea românească, constituind în același timp și un roadmap al relației comunitate-stat.

Chestionarul de percepție aplicat la peste 1400 de persoane, din care au fost validate 1115, a fost proiectat de echipa proiectului cu sprijinul referențelor științifice Ionela Băluță, Fidelie Kalambayi și Irina Zamfirescu, de la Universitatea București, carora le mulțumim calduros. Chestionarul a fost aplicat în perioada octombrie-decembrie 2023.

Focus grupurile desfășurate în 5 orașe din România - Oradea, Iași, Brașov, Constanța și București - s-au concentrat pe explorarea de cauze și soluții ale homofobiei și transfobiei în educație, sănătate, siguranța în spații publice și în familie. În aceste orașe asociația noastră lucrează cu monitori locali care ne oferă în permanență informații legate de viața comunității. Astfel, datele colectate prin aplicarea chestionarului au putut fi verificate atât prin discuțiile din cadrul focus grupurilor, cât și prin intermediul monitorizării comunitare permanente pe care organizația noastră o face cu ajutorul grupurilor locale pe care le sprijinim în diferite orașe din țară.

fig. 1

Una din limitările cercetării de față este faptul că majoritatea participanților sunt tineri și foarte tineri, ceea ce conferă în același timp și avantajul uniformității datelor. Deși este un dezavantaj că nu avem o bună reprezentare în acest raport a persoanelor LGBTI+ peste 25 ani (aproape 70% dintre respondenți având între 18 și 25 de ani), acest lucru ne oferă posibilitatea, aplicând metodologia bienal, de a mapa experiențele și schimbările la aceeași generație pe o perioadă îndelungată.

Majoritatea participanților provin din urbanul mare, cu 42% din București și 33% din alte orașe mari. Faptul că trei sferturi din respondenții noștri provin din orașe mari reflectă un fenomen observat empiric în mod consecvent și substanțial: majoritatea persoanelor queer din mediul rural sau urbanul mic își părăsesc comunitățile de origine și migrează către urbanul mare sau capitală, unde nivelul de risc pentru siguranța lor e mai scăzut, iar șansele de succes educațional, profesional și social sunt mai ridicate.

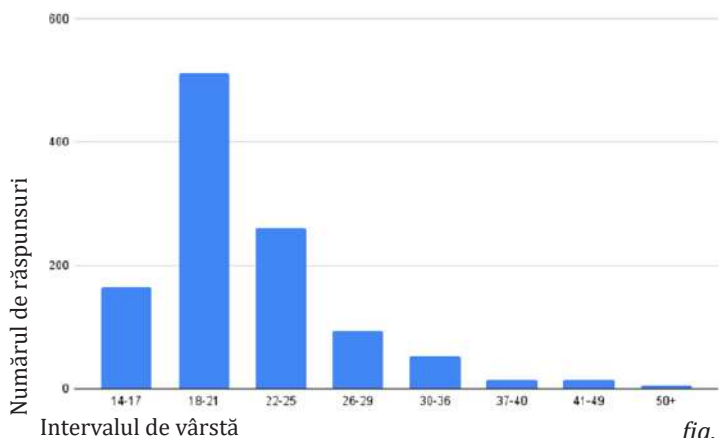

fig. 2

Nu în ultimul rând, este foarte important de reținut că identitățile noastre ale tuturor nu sunt lineare, ci intersecționale. Caracteristicile noastre identitare există în același timp, nu separat sau pe rând. Persoanele queer sunt în același timp și români sau romi sau maghiari sau migranți, creștini sau musulmani, bărbați sau femei cis sau trans, nonbinari, neurodivergenți, din clasa medie sau de jos, de diferite vârste și orientări sexuale, romantice sau de familie. De aceea în demersul nostru am acordat atenția cuvenită

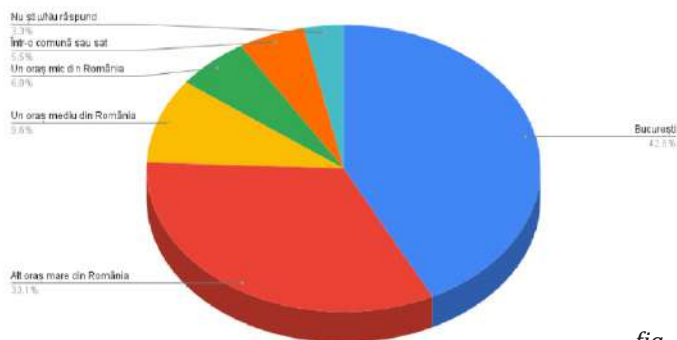

fig. 3

acestui aspect. O treime din respondenți (335 din 1115) au indicat apartenența și la alte categorii sociale marginalizate. Dintre aceștia, de reținut că cei mai mulți au o dizabilitate (202), pe următorul loc situându-se persoanele care fac parte și dintr-o minoritate religioasă (42) sau etnică (24). 14,3% din persoanele LGBTI+ care au răspuns

„Da” la întrebarea „Mai faci parte și din alte minorități?” fac parte din cel puțin 3 categorii marginalizate (LGBTI+, minoritate religioasă, etnică, persoane cu dizabilități/neurodivergente, migranți etc). Acest lucru este foarte important de reținut pentru decidenții politici. În Strategia Comisiei Europene pentru egalitate de gen 2020-2025 se precizează explicit:

*„Comisia va consolida integrarea perspectivei de gen prin includerea acesteia, în mod sistematic, în toate etapele elaborării de politici din toate domeniile de politică ale UE, interne și externe. **Intersecționalitatea – combinarea genului cu alte caracteristici sau identități personale și modul în care aceste intersecții contribuie la experiențe de discriminare unice** – va reprezenta principiul transversal utilizat în punerea în aplicare a prezenței strategii.”*

Viziunea Comisiei leagă executivul statelor membre printr-o obligație de colectarea datelor relevante pentru aplicarea transversală a principiului intersecționalității. Datele și recomandările oferite în acest raport pot constitui un punct de pornire necesar și etic în alinierea României la această strategie europeană. Raportul nostru va fi înaintat Comisiei, cu recomandarea de a fi indicat executivului românesc ca element obligatoriu în proiectarea politicilor și măsurilor pe care ministerele sunt obligate să le ia transversal și intersecțional.

2. Acces la educație

2.1. Key findings

Nivelul educațional al celor peste 1000 de participanți la cercetarea noastră este mediu și peste mediu.

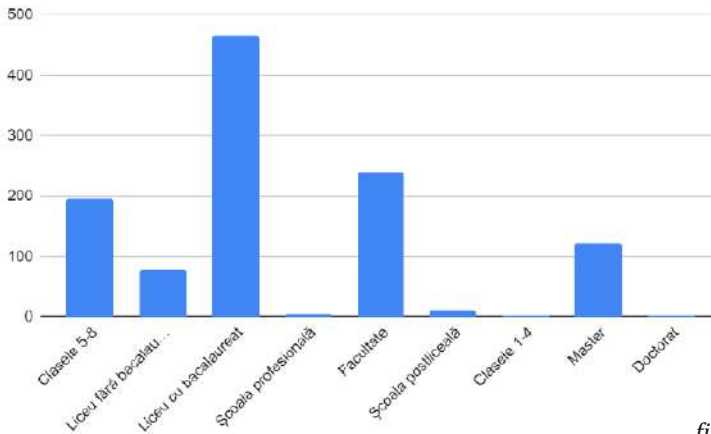
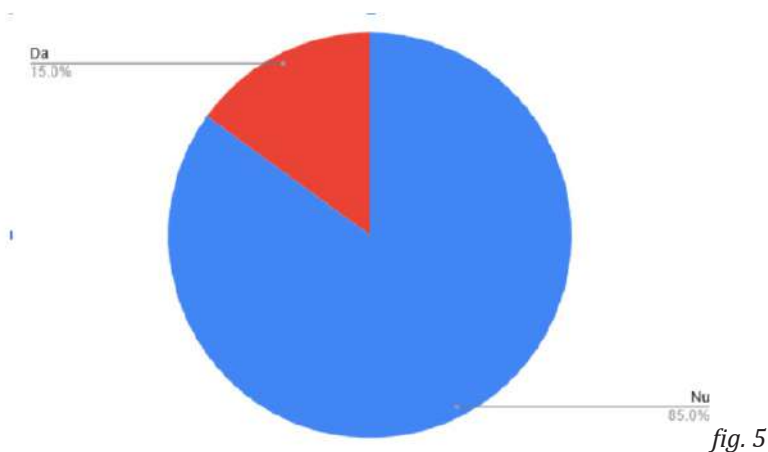

fig. 4

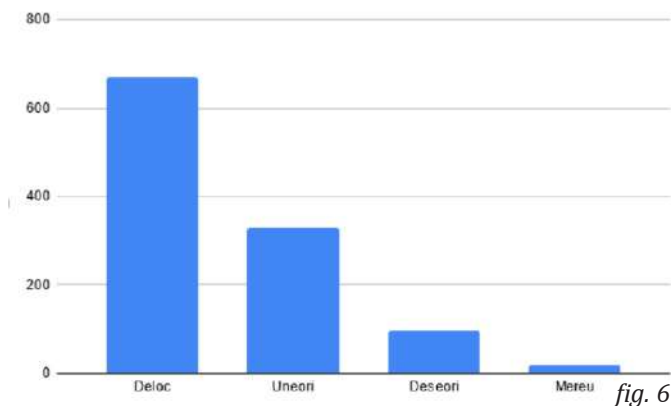
Cu toate acestea, reținem că aproape o treime nu au mers la liceu, sau nu au bacalaureatul. Din observațiile noastre empirice, lucrând alături de comunitate de aproape un deceniu, și din discuțiile de la focus grupurile din țară, motivul principal al insuccesului și abandonului școlar îl constituie provocările zilnice cauzate de homofobia și transfobia din mediul școlar. În plus, 1,2% au abandonat facultatea din cauza homofobiei/transfobiei, în timp ce 15% s-au gândit să abandoneze o formă de educație din același motiv.

Absenteismul este o altă consecință negativă a homofobiei și transfobiei în rândul profesorilor și colegilor de clasă/grupă. O

treime din respondenții noștri lipsesc/au lipsit de la școală uneori din cauza bullyingului homofob și transfob din partea colegilor sau profesorilor, iar 10% fac/au făcut acest lucru adesea.

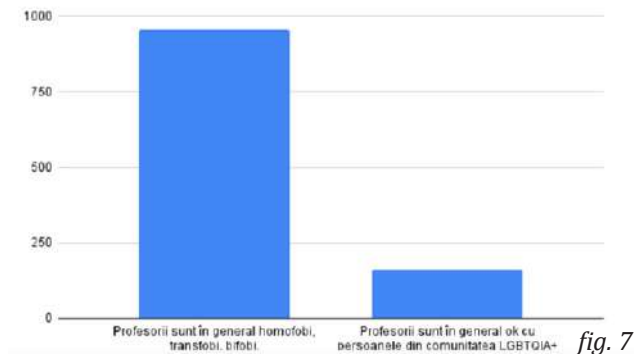
Discriminarea, bullying-ul și hărțuirea elevilor și studenților LGBTI+ de către înșiși profesorii care ar trebui să le garanteze și

apere dreptul fundamental la educație este o realitate extrem de gravă cu care tinerii și adolescenții queer se confruntă în România secolului 21. Majoritatea respondenților noștri (85%) au indicat profesorii homofobi și transfobi ca fiind principala problemă cu care se confruntă în sistemul educațional românesc. Acest lucru

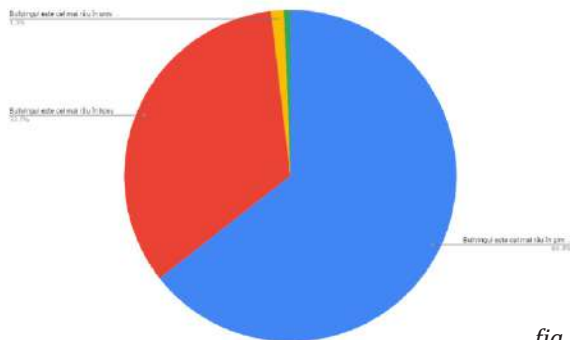
a fost ilustrat cu testimoniale cutremurătoare în timpul focus grupurilor: profesori bărbați care fac propuneri sexuale elevelor lesbiene, profesori de biologie care își umilesc sistematic elevii queer comentând denigrator asupra identității, expresiei de gen sau orientării lor romantice, oferindu-le cărți religioase etc.

Mai mult de jumătate din cei peste 1000 de respondenți validați, precum și o bună parte din participanții la focus grupurile

din țară și-au indicat colegii de clasă/grupă ca sursă de bullying și alte agresiuni asupra lor în mediul educațional. Acest lucru, corelat cu homofobia și transfobia profesorilor, face experiența educațională a elevilor și studenților queer una la risc extrem de ridicat de insucces, abandon, abuzuri.

Peste 60% din respondenți consideră că bullying-ul homofob și transfob este mai grav la gimnaziu decât în celelalte etape ale traiectului educațional:

2.2. Recomandări

Realitatea elevilor LGBTI+ este una sumbră, mai ales în urbanul mic și rural. Riscurile de eșec/abandon sau discriminare/abuzuri sunt ridicate, iar Ministerul Educației are obligația să ia măsuri eficiente - și să monitorizeze implementarea acestora! - astfel încât dreptul la siguranță fizică și emoțională în mediul educațional, precum și la o educație de calitate, să fie asigurat în mod echitabil pentru toți elevii. Cele 7 pachete de măsuri recomandate mai jos necesită un nivel de angajament responsabil și asumat, greu de realizat într-un sistem educațional atât de politizat ca cel românesc. În monitorizarea ulterioară a implementării recomandărilor noastre vom încerca să mapăm și care partide politice sunt mai degrabă înclinate să sprijine incluziunea reală a elevilor și studenților LGBTI+ în mediile școlare și universitare.

Având în vedere riscul ridicat de agresiuni, insucces și abandon școlar în rândul persoanelor LGBTI+ din România, este imperios necesar ca Ministerul Educației Naționale să implementeze următoarele reglementări:

1. Instituirea unui mecanism de monitorizare și de sesizare protejată a cazurilor de profesori, personal administrativ și elevi/studenți care comit agresiuni homofobe, transfobe sau queerofobe asupra elevilor și studenților. Mecanismul poate fi județean, cu monitorizare și coordonare centralizată la Minister, sau direct la Minister. Mecanismul nu poate fi implementat în absența unui parteneriat cu o asociație a comunității LGBTI+ în fiecare județ.

2. Instituirea unui mecanism administrativ prin care elevii și studenții transgender să poată avea în cataloage numele pe care îl folosesc în concordanță cu identitatea lor de gen. Înțelegem că în registrul matricol trebuie folosit numele legal, consemnat în certificatul de naștere/buletin, dar așa cum se face în alte state, registrul poate consemna și alte nume folosite de persoană respectivă. Aceste nume pot fi făcute public în siguranță prin catalog sau adresa de email a elevului/studentului.

3. Obligatorietatea parcurgerii unei componente de educație și conștientizare în legătură cu identități LGBTI+ și particularitățile elevului LGBTI+, pentru a putea contribui pedagogic și responsabil

la combaterea insuccesului și abandonului școlar, prin abilitatea dobândită de a interveni în situații de agresiune sau risc pentru elevii LGBTI+. Modulele psiho-pedagogic I și II trebuie să aloce cel puțin 8 ore acestei componente, care să se desfășoare în parteneriat cu asociații ale comunității LGBTI+ în fiecare centru universitar.

4. Formarea bienala a personalului nedidactic din școli, licee sau universități, în parteneriat cu organizațiile comunității LGBTI+ în fiecare județ, în scopul combaterii comportamentelor homofobe și transfobe în rândul lucrătorilor din educație, pentru a îi putea sprijini adecvat pe elevii LGBTI+ care întâmpină bariere homofobe/transfobe în calea succesului școlar, sau a căror siguranță fizică și mentală în mediul școlar este la risc.

5. Formarea bienală a metodiștilor, în parteneriat cu organizații ale comunității LGBTI+ în fiecare județ, pentru conștientizarea și sensibilizarea acestora în scopul combaterii comportamentelor homofobe și transfobe în rândul profesorilor.

6. Formarea bienală a pedagogilor, consilierilor și psihologilor școlari, în parteneriat cu organizații ale comunității LGBTI+ în fiecare județ, pentru conștientizarea și sensibilizarea acestora în scopul sprijinirii adecvate a elevilor LGBTI+ pentru a depăși barierele homofobe/transfobe în calea succesului școlar și a asigura siguranță fizică și mentală a tuturor elevilor în mediul școlar.

7. Implementarea de măsuri de proiectare curriculară incluzivă, în parteneriat cu o rețea de organizații ale comunității LGBTI+, pe care ne asumăm răspunderea de a o coordona în relația cu Ministerul Educației Naționale.

3. Acces pe piața muncii și securitate socială

3.1. Key findings

Mai puțin de jumătate din participanții la cercetarea noastră lucrează sau au lucrat, restul neavând experiență pe piața muncii. Considerăm că nivelul de ocupare relevă nu doar vârstă tânăra a participanților, ci și barierele cu care se confruntă comunitatea noastră: lipsa calificărilor, homofobia și transfobia angajatorilor sau colegilor, lipsa informării de către angajatori în legătură cu măsurile de protecție împotriva homofobiei și transfobiei în mediile de muncă.

Recomandările cu care încheiem această secțiune sunt bazate atât pe datele relevante din cercetarea derulată pe parcursul anului 2023, cât și pe observațiile și lecțiile învățate de-a lungul celor 4 ani de Unicorns@Work. Acest proiect dedicat inserției și incluziunii persoanelor queer pe piața muncii din România ne-a permis, începând cu anul 2019, să construim cadrul necesar sprijinirii a peste 100 de persoane din comunitatea LGBTI+, prin servicii de consiliere vocațională, cursuri de calificare, internshipuri, burse, referire și recomandări pentru angajare, activități de formare și conștientizare în companii, evenimente de networking pentru angajatori și comunitate, ghiduri și cercetări în sprijinul creșterii incluziunii LGBTI+ pe piața muncii din România.

În percepția persoanelor LGBTI+ din România, oportunitățile lor pe piața muncii sunt aproape de două ori mai mici, principalele două probleme cu care se confruntă în acest sens fiind, pe lângă homofobia și transfobia din mediile de muncă, lipsa unei diplome, lipsa unei calificări și izolarea din mediul rural (vezi figura 9).

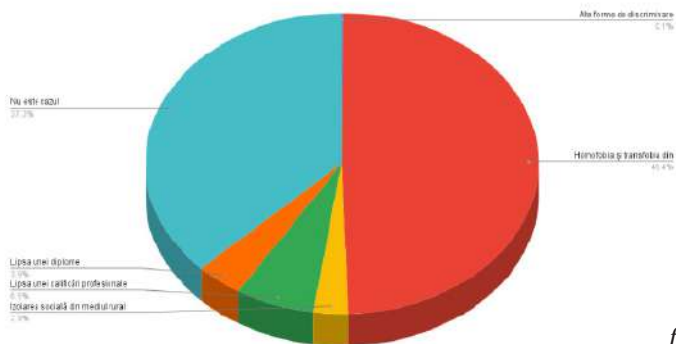

fig. 9

Din cei peste 400 de respondenți care lucrează sau au lucrat, mai puțin de jumătate sunt out în mediile lor de muncă. Pe baza experienței noastre de lucru în comunitate, considerăm această rată mai degrabă ridicată, în realitate numărul persoanelor out în mediile lor de muncă fiind mult mai mic de o cincime. Proporția ridicată din rezultate reflectă vârsta majorității participanților, în rândul tinerilor fiind mai ridicată rata celor care sunt out în toate mediile, inclusiv cel profesional.

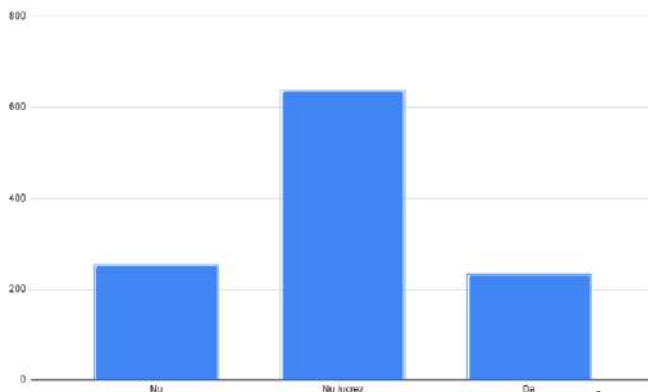

fig. 10

Majoritatea persoanelor queer din România (peste 75%) ar prefera un mediu de muncă prietenos și incluziv, în care să se simtă respectați și în siguranță, chiar dacă acest lucru ar însemna un salariu mai mic (vezi figura 11).

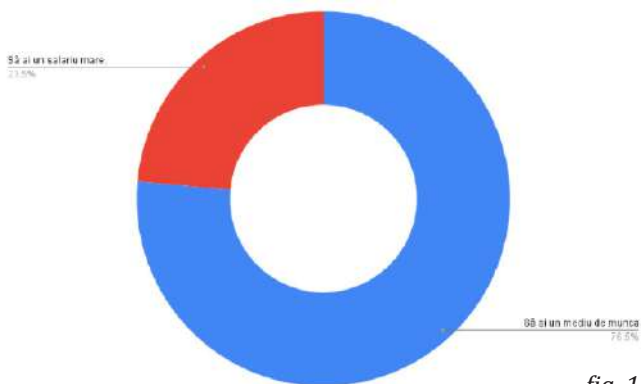

fig. 11

Preferința aceasta a fost confirmată în nenumărate instanțe în muncă noastră comunitară. În cuvintele unui bărbat trans de 35 de ani: Aș lucra și pentru 2000 de lei pe lună dacă aș ști că sunt undeva unde patronul nu mă consideră bolnav psihic și nu-și bate joc de mine, că mă vede așa cum sunt și mă apreciază strict pe baza muncii mele, și are grijă ca toată lumea să facă același lucru. Aș da tot ce am eu mai bun și peste.

Circa trei sferturi din respondenți au apreciat ca utile evenimentele de recrutare pe piața muncii dedicate persoanelor LGBTI+. Până acum, acest tip de evenimente a fost organizat doar de societatea civilă, organizația noastră demarând cu primul târg al incluziunii LGBTI+ pe piața muncii din România: prima ediție Unicorns@Work a avut loc pe 18 noiembrie 2019. Tot atunci MozaiQ a lansat și primul ghid al incluziunii trans și LGB+ pe piața muncii.

3.2. Recomandări

Cadrul legislativ care reglementează funcționarea întreprinderilor de stat și private, instituțiilor statului și organizațiilor nonprofit trebuie să fie întregit cu următoarele măsuri obligatorii pentru toți angajatorii din România:

1. Instruirea periodică a întregului personal, începând cu nivelul managerial, și până la nivelul operațional, în legătură cu diversitatea de gen și orientări romantice, precum și a modalităților adecvate de a fi incluzivi în mediile de muncă. Instruirea trebuie

făcută exclusiv în parteneriat cu o organizație a comunității LGBTI+.

2. Proceduri interne care să asigure demnitatea și siguranță angajaților transgender:

- concediu medical pentru intervenții chirurgicale și alte chestiuni asociate HRT-ului sau disforiei de gen
- adresă de email, ecuson și ținută/uniformă corespunzătoare genului angajaților și numelui folosit în mediul de muncă

3. Monitorizarea incluziunii angajaților LGBTI+ de către o structură/grup formal de angajați LGBTI+ și aliați care arbitrează și sunt consultați în situații privitoare la diversitate, incluziune, discriminare pe baza identității de gen sau orientării sexuale/romantice a angajaților.

4. Comunicarea directă și explicită - la angajare, pe platformele companiei/instituției, în contractele cu clienți/beneficiari - despre poziția clară pro-diversitate și pro-egalitate pentru persoanele LGBTI+, din partea conducerii superioare a companiei.

Pentru responsabilii cu resursele umane avem în plus două recomandări:

5. Folosirea unor formate de CV care să nu includă referire la genul persoanei; pe cât posibil, folosirea unui cod al candidatului în primele etape ale procesului de recrutare și selecție; eliminarea filtrului de gen de pe platformele de primire și triere a CV-urilor

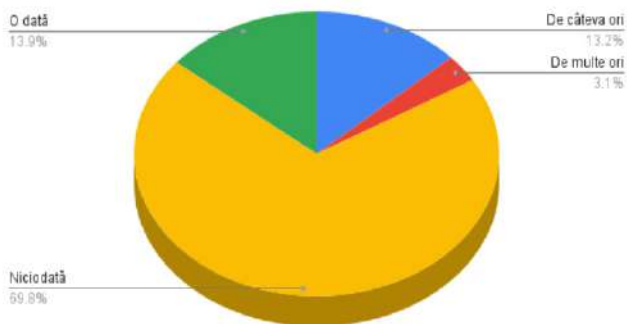
6. Semnarea confidențială a contractului de angajare: conform legislației în vigoare, contractul este legal dacă conține datele de identificare ale persoanei, așa cum rezultă acestea din buletin/carta de identitate. Contractul poate, și chiar ar fi indicat să conțină, așa cum se procedează în alte țări, orice alte nume folosite sau sub care este cunoscută persoană respectivă - din motive evidente, este practic în folosul angajatorului să aibă înregistrate toate numele angajatului.

4. Acces la servicii de sănătate

4.1. Key findings

Majoritatea participanților la cercetarea noastră au asigurare medicală și medic de familie. Cu toate acestea, o treime dintre ei s-au confruntat cel puțin o dată cu situații în care personalul medical i-a tratat discriminatoriu pentru că fac parte din comunitatea LGBTI+. Mai mult decât atât, trebuie menționat că discriminarea se produce atât în situații în care pacientul LGBTI+ a spus personalului medical că face parte din comunitatea noastră, cât și în situații în care apartenența este presupusă de profesioniștii din domeniul medical la care au apelat.

fig. 12

Este foarte important să reținem că personalul medical discriminează și pe baza presupusei apartenențe la comunitatea lgbtqi+ a unui pacient. Acest lucru nu denotă doar un grad extrem de ridicat de homofobie/transfobie, ci semnalează și un pericol real pentru pacienții care nu fac parte din comunitate - dar pot fi presupuși ca fiind queer. O asemenea experiență pentru o persoană ne-queer poate la rândul său contribui la creșterea homofobiei/

transfobiei în rândul populației majoritare, din simplă nevoie de apărare. În cuvintele unui bărbat cishetero care a fost întrebat la medicul urolog dacă a avut contact anal în ultimele 24 de ore: *”Am înțeles imediat la ce referea, mi se întâmplă tot timpul să fiu luat drept gay. Normal că i-am zis imediat ‘doamne-fereste’ și i-am arătat poze cu prietena mea, dar am rămas cu senzația clară că nu m-a crezut și că din cauza asta nu mi-a dat ce trebuie. Evident că am mers la alt urolog după aceea, ca să fiu mai sigur.”*

Prin extrapolare, o treime din populația României are un nivel de sănătate la risc: 37% din participanții la cercetarea noastră au avut nevoie să apeleze la servicii medicale și nu au făcut-o, din teamă de discriminare homofobă/transfoba, cel puțin o dată. 6,9% din cei 1115 de respondenți validați au trecut prin acest tip de experiență în mod repetat.

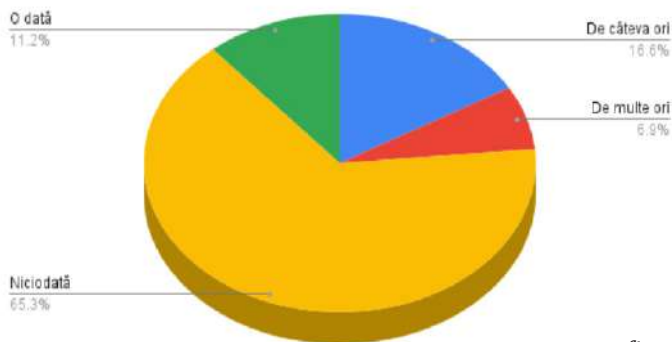

fig. 13

În România anului 2023, persoanele LGBTI+ ajung adesea să se trateze singuri sau să nu se trateze deloc pentru diferite condiții medicale, indiferent dacă acestea țin de identitatea lor de gen sau orientarea sexuală. Ce este cel mai grav este că transfobia din mediile medicale este motivul pentru care multe persoane trans își auto-administrează HRT (terapie de substituție hormonală) fără supraveghere medicală – iar atunci când această supraveghere există, ea este adesea inadecvată. De altfel, un sfert din respondenții noștri raportează că au trecut cel puțin o dată printr-o situație în care personalul medical nu a avut cunoștințele necesare rezolvării unei nevoi medicale specifice: raport psihiatric pentru schimbarea

actelor în instanță, psihoterapie, tratament de substituție hormonală, diverticuli și alte afecțiuni recto-intestinale, testare/tratare infecții cu transmitere sexuală, vaccinare HPV, analize hormonale pentru dozarea HRT, PREP.

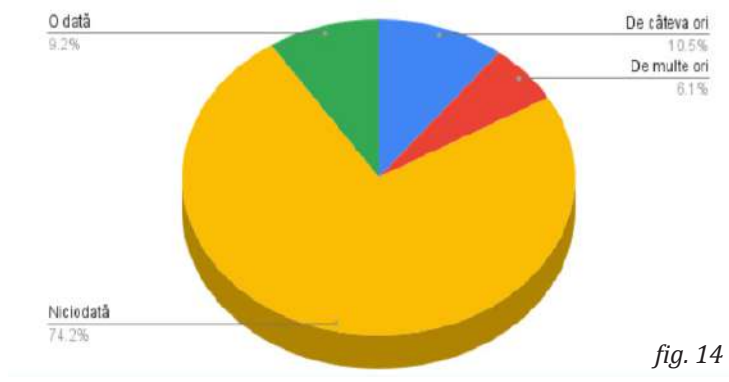

fig. 14

Două treimi din persoanele LGBTI+ găsesc cu greutate un medic LGBTI-friendly. Întrebați despre cât de greu le este să ajungă la un medic de încredere, aproape 700 din cei 1100 de respondenți au răspuns 1 (extrem de greu) sau 2 (greu).

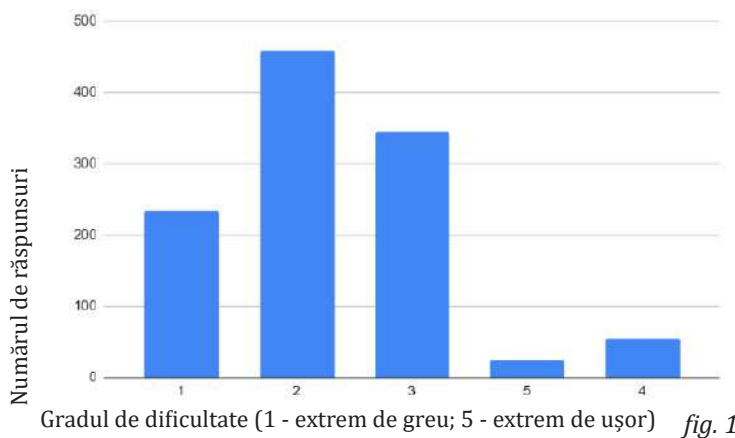

fig. 15

Este extrem de important pentru persoanele LGBTI+ să poată ajunge la medici LGBTI-friendly deoarece altfel riscă să nu fie tratați corespunzător, din lipsă de cunoștințe (vezi mai sus) - sau chiar să le fie refuzate serviciile medicale. Unui procent de 3,3% din participanții

la cercetarea noastră li s-a refuzat asistența medicală pe motivul apartenenței lor la comunitatea LGBTI+. În Uniunea Europeană a anului 2023 acest lucru este greu de crezut, iar autoritățile trebuie să acorde atenție maximă acestui aspect:

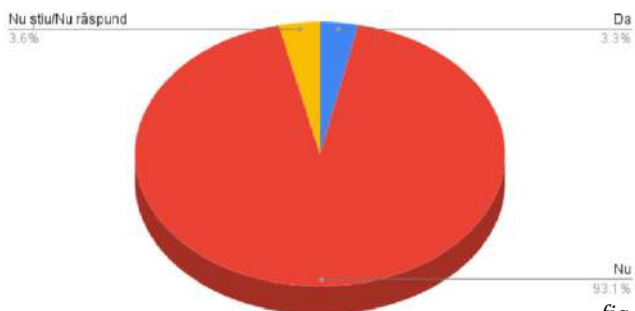

fig. 16

4.2. Recomandări

După cum reiese din cercetarea noastră, accesul persoanelor LGBTI+ din România la servicii de sănătate de calitate nu este echitabil, iar principalele 2 cauze sunt ignoranța și/sau homofobia/transfobia lucrătorilor din sistemul de sănătate. Rezolvarea acestor 2 probleme la nivel național se poate realiza prin implementarea următoarelor recomandări:

1. Formarea medicilor trebuie să aibă în vedere cunoștințe specifice în legătură cu diversitatea de gen și orientări sexuale/romantice, din perspectivă ne-patologizanta, pe baza unui suport de curs elaborat în colaborare cu o organizație a comunității LGBTI+ sau un partener recunoscut de aceasta. Ministerul Educației, ARACIS și alte foruri competente trebuie să aibă în vedere această obligativitate în acreditarea universităților/facultăților/școlilor postliceale de medicină.

2. Curriculumul de specialitate (mai ales în endocrinologie, chirurgie, urologie, psihiatrie) dar și cel pentru medicină generală și de familie trebuie să aibă în vedere pacientul LGBTI+ și nevoile

specifice legate de profilaxia și tratamentul ITS, tranziția medicală a persoanelor transgender, psihoterapia și tratamentul adecvat disforiei de gen și altor condiții de sănătate mentală cauzate de homofobie și transfobie, precum și altor condiții medicale cu prevalență ridicată în rândul persoanelor LGBTI+. Atât Ministerul Educației cât și Ministerul Sănătății au obligația de a se asigura că medicii și cadrele medicale la toate nivelurile au cunoștințe de bază pentru diagnosticarea și tratarea corectă a problemelor legate de chestiunile enumerate mai sus.

3. Este urgent necesară luarea de măsuri în vederea respectării dreptului la sănătate și demnitate a persoanelor transgender. Ministerul Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate trebuie să evalueze riscurile de nerespectare a principiului echității în sistemul de sănătate publică pe care le semnalăm ca rezultând din lipsa reglementărilor pentru intervenții chirurgicale și HRT aferente tranziției medicale a persoanelor trans. Decontarea intervențiilor chirurgicale și a tratamentului de substituție hormonală reprezintă o necesitate și o obligație a statului față de cetățenii transgender.

5. Viața de familie

5.1. Key findings

Gradul ridicat de homofobie și transfobie din societatea românească se reflectă în relațiile de familie. Cercetarea noastră din această primă ediție QIR nu a avut în vedere părinți LGBTI+. Având în vedere că majoritatea participanților au vârste sub 25 de ani, putem oferi observații legate de realitatea adolescenților și tinerilor queer în mediile lor familiale.

Majoritatea covârșitoare a respondenților noștri - aproape trei sferturi - nu se bucură de sprijinul familiei atunci când se confruntă cu situații dificile legate de identitatea lor de gen sau orientarea lor sexuală/romantică. Pentru o cincime din respondenți familia însăși este un factor de stres sau abuz.

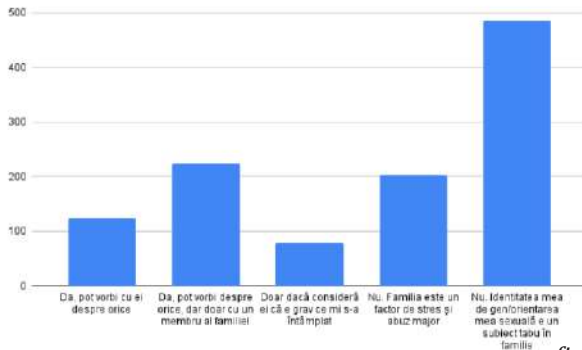

fig. 17

Având în vedere vârsta tânără a majorității respondenților, dorim să semnalăm că lipsa sprijinului familiei poate cauza efecte negative de tot felul, de la o sănătate mintală precară (vezi numărul ridicat de persoane LGBTI+ neurodivergente) la risc de insucces/abandon educațional, acces precar la piața muncii și securitate

socială etc.

Trebuie de asemenea să avem în vedere că pentru copiii și adolescenții transgender adesea familia este un factor major de stres și/sau abuz, așa cum a reieșit din discuțiile din cadrul focus grupurilor, precum și din numeroasele cazuri de tineri trans care ne-au solicitat ajutorul pentru a putea beneficia de servicii de sănătate, adăpost sau subzistență în ultimii 8 ani.

Secțiunea aceasta acoperă și subiectul parteneriatului civil/căsătoriei între persoane de același gen, datele colectate fiind parte integrantă a campaniei noastre de lobby pentru dreptul la familie pentru persoanele LGBTI+ din România.

La întrebarea „*Ai vrea să îți poți formaliza relația cu persoană iubită prin căsătorie sau parteneriat civil?*” majoritatea covârșitoare a participanților au răspuns „*Da*”.

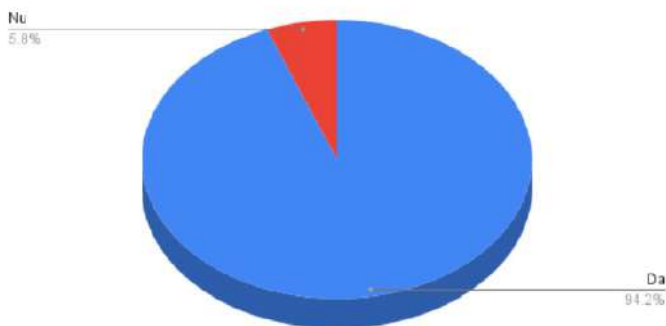

fig. 18

Discuțiile din cadrul focus grupurilor au relevat că cei care consideră căsătoria sau parteneriatul civil între persoane de același gen drept indezirabil sunt acei membri ai comunității noastre care consideră căsătoria de orice fel un instrument al sistemului patriarhal hetero-normat și capitalist, un mecanism în ultimă instanță opresiv.

De reținut deci că majoritatea persoanelor LGBTI+ își doresc să încheie o căsătorie sau un parteneriat civil cu persoana iubită - iar călătoria în străinătate pentru acest scop reprezintă o soluție pentru cei mai mulți. Întrebați dacă ar recurge la călătoria în altă țară pentru a formaliza relația cu persoană iubită, prin căsătorie sau parteneriat civil, peste 86% au răspuns afirmativ:

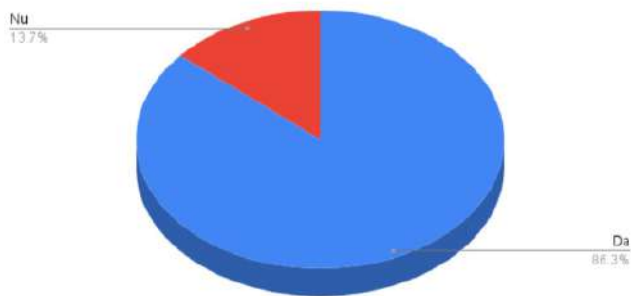

fig. 19

Un procent important din persoanele LGBTI+ care au mers în străinătate pentru a se căsători, aproape 7%, au și rămas acolo pentru a trăi împreună ca o familie care are aceleași drepturi și protecții ca familiile heterosexuale. Acesta este un procentaj ridicat, mai ales având în vedere media de vârstă a participanților la cercetarea noastră.

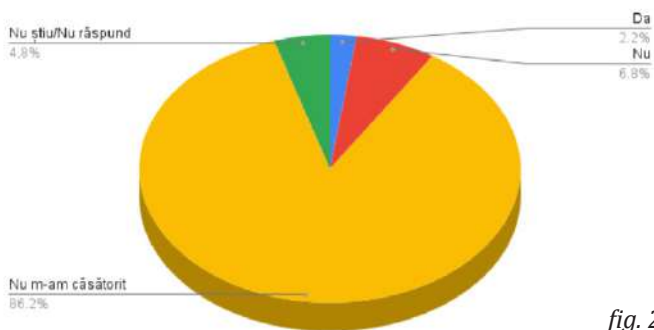

fig. 20

5.2. Recomandări

Este imperios necesar ca Guvernul și Parlamentul României să asigure protecția și siguranța persoanelor transgender din România printr-o lege dedicată, care să reglementeze accesul egal și echitabil al acestora la serviciile necesare tranziției medicale, administrative și/sau legale. Pentru siguranța persoanelor trans este o chestiune vitală să existe o lege care să le asigure dreptul la autodeterminare, demnitate și siguranță în societate. Ca și în alte state europene, este important ca acest lucru să fie posibil începând cu vârsta de 14 ani.

Cerem cu stăruință și urgență dreptul la căsătorie sau parteneriat civil. Barometrul nostru realizat pe un eșantion reprezentativ pentru populația României în 2023 relevă că tot mai mulți români sunt în favoarea legalizării parteneriatului civil (59% dintre bucureșteni precum și 52% dintre locuitorii în marile orașe, dar și 48% dintre tinerii de 18-26 de ani), și ar susține un politician care susține parteneriatul civil între persoane de același gen (60% dintre bucureșteni și 53% dintre locuitorii marilor orașe).

Prin legalizarea parteneriatului sau căsătoriei, familiile LGBTI+ ar beneficia nu doar de dreptul fundamental la familie pe care îl conferă de jure atât cadrul legal național cât și cel european și internațional, ci și de protecții sociale și legale în situații precum boală sau decesul unuia dintre parteneri.

Cel mai important efect al legalizării parteneriatului/căsătoriei între persoane de același gen ar fi însă schimbarea mentalităților prevalent homofobe și transfobe în societatea românească, cu ecouri la toate nivelurile și structurile societății, inclusiv în structurile statului și în mediile familiale. Acest lucru ar conduce la combaterea abuzurilor în familie semnalate de adolescenții și tinerii LGBTI+, menționate la începutul acestei secțiuni.

Până la legalizarea parteneriatului civil/căsătoriei între persoane de același gen, Ministerul Justiției, Ministerul Solidarității Sociale, Ministerul de Interne, Ministerul Educației Naționale dar și Ministerul Sănătății trebuie să aibă în vedere măsuri de protecție a familiilor, copiilor, tinerilor și persoanelor vârstnice LGBTI+.

6. Siguranța în spațiile și instituțiile publice

6.1. Key findings

Persoanele LGBTI+ sunt supuse unei game largi de agresiuni în fiecare zi, de la umiliri sau îmbrânceli în diferite spații publice până la refuzul de a fi servite în magazine sau restaurante. Privirile sau comentariile neresspectuoase și îmbrâncelile, atingerile sau fluierăturile au fost listate ca cele mai frecvente sau importante 2 agresiuni cu care persoanele queer din România se confruntă în viața lor zilnică, în spațiile publice.

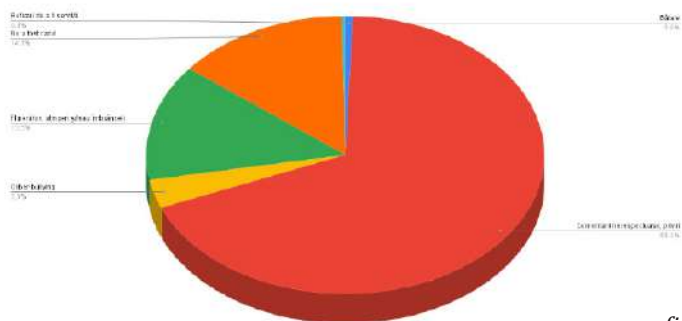

fig. 21

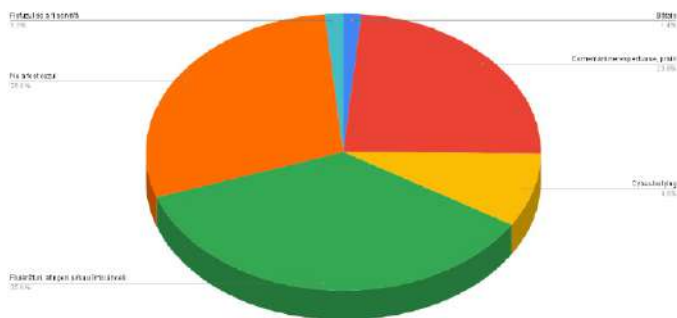

fig. 22

Circa 40% din respondenți sunt cel mai adesea agresați în aceste moduri de persoane necunoscute, pe următoarele locuri situându-se vecinii și colegii de clasă/grupă. Este important de reținut că dacă persoanele queer ar avea sprijinul familiei, hărțuirea și alte agresiuni din partea vecinilor sau colegilor de clasă/grupă ar fi diminuate drastic.

Întrebați cum fac față acestei realități violente, mai mult de jumătate din participanții la cercetarea noastră au spus că încearcă să ignore, să fie cu un prieten/o prietenă în permanență când trebuie să fie într-un loc public, sau să evite contactul vizual cu persoanele necunoscute.

Siguranța persoanelor LGBTI+ în spațiile publice din România nu este asigurată nici de forțele de ordine atunci când acestea li se adresează cu plângeri și sesizări. La 3 din cele 5 focus grupuri din cadrul cercetării noastre a fost semnalat faptul că polițiștii sunt adesea la rândul lor agresori, prin faptul că umilesc sau jignesc persoanele LGBTI+ atunci când acestea li se adresează în situații de furt sau alte agresiuni din partea altor persoane.

6.2. Recomandări

În condițiile în care tinerii LGBTI+ nu sunt în siguranță în cele mai multe spații publice în care se găsesc, iar forțele de ordine menite să le asigure siguranța sunt parte din problemă, este clar că Ministerul de Interne trebuie să treacă absolut toate forțele de ordine din România printr-un modul bienal de conștientizare în legătură cu identități queer și modalități adecvate de asigurare a siguranței persoanelor queer în diferite situații dificile cu care acestea se confruntă zilnic, așa cum am văzut mai sus.

Modulul ar trebui să fie o componentă obligatorie în procesul de formare, certificare/calificare a polițiștilor. Indiferent de rang sau departament, toți lucrătorii din poliție ar trebui să facă un astfel de modul la fiecare 2 ani.

Un alt Minister vizat pe acest aspect este cel al Justiției. Lucrătorii din sistemul de justiție sunt complet neinformați în legătură cu identitățile și cazuistica specifică comunității queer, prin urmare modul în care administrează spețe și dau decizii asupra

vieților queer poate fi ne-echitabil și incorect. Formarea lucrătorilor din justiție este o necesitate urgentă în vederea asigurării siguranței și justiției pentru persoanele LGBTI+ din România. Un model similar cu cel propus în paragraful anterior ar putea fi adecvat și pentru acest domeniu.

QIR 2025, care va apărea în primul trimestru al anului 2026, va oferi informații despre reacția autorităților cărora ne adresăm, precum și despre stadiul colaborării acestora cu comunitatea LGBTI+ în vederea rezolvării problemelor semnalate.

Concluzii și recomandări finale

Este greu de ales o arie în care nevoile persoanelor queer sunt mai urgente sau importante. Vom lăsa vocea comunității să indice acest lucru. La întrebarea Care din aceste 5 sectoare ale vieții este pentru ține cel mai urgent de îmbunătățit?, comunitatea a răspuns astfel:

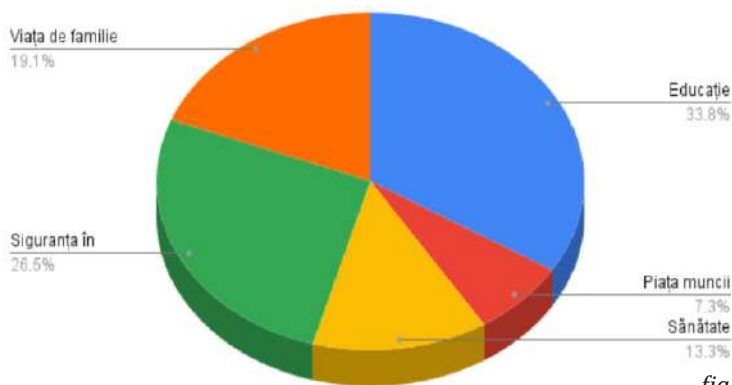

fig. 23

În percepția celor mai mulți dintre participanți, educația este sectorul căruia trebuie să îi dedicăm cea mai mare importanță - atât noi, cât și autoritățile. Profesorii români sunt homofobi și transfobi în mare măsură, iar acest lucru are un impact negativ asupra performanței școlare/academice și sănătății întregului organism școlar. Bullying-ul și hărțuirea din partea colegilor de clasă/grupă rămâne cel mai adesea nesancționat în vreun fel de către profesori sau conducerea școlii. În plus, lipsa sprijinului familial pentru foarte mulți adolescenți și tineri LGBTI+ înseamnă că elevii cel mai adesea nu depun plângere, iar agresiunile nu sunt înregistrate și investigate. Ministerul Educației Naționale are obligația de a asigura premisele unei educații echitabile și de calitate pentru toți elevii și studenții din România, iar pentru acest lucru un prim pas esențial este formarea

corectă și continuă a tuturor lucrătorilor din educație. O altă urgență a comunității pe acest subiect este protecția elevilor și studenților transgender, al căror traiect educațional e strâns legat de identitatea lor de gen. Numele folosit de elevii și studenți trans în societate trebuie să fie și cel folosit în mediul educațional, indiferent dacă actele lor de identitate le reflectă identitatea sau nu. Documentele administrative pot menționa atât numele din actul de identitate, cât și numele real folosit de persoana trans în societate. În acest fel persoana trans nu va mai fi expusă fără voie celorlalți elevi/studenți și profesori ca fiind o persoană de alt gen decât cel consemnat în catalog, adresa de email etc.

Siguranța în spațiile publice este a doua mare problemă a comunității LGBTI+, iar aici e nevoie de implicarea responsabilă și de bună credință a Ministerului de Interne și Ministerului de Justiție. Din nou, formarea inițială și continuă sunt o componentă esențială a soluției. Este important ca aceste formări să fie făcute de organizații ale comunității sau de formatori ai instituțiilor care au parcurs programe de formare a formatorilor oferite de organizații ale comunității la nivel local sau regional. Colaborarea autorităților cu organizațiile comunității LGBTI+ din România nu se poate rezuma la o singură organizație favorizată, sau la evenimente sporadice implementate în cadrul unor proiecte derulate de acea organizație. Angajamentul de bună credință al autorităților înseamnă ca acestea să întreprindă măsuri la nivel național, cum ar fi în metodologia de formare și calificare a cadrelor, invitând echitabil toate organizațiile comunității în diferitele regiuni ale țării, pentru a avea acoperire națională.

Viața de familie este a treia prioritate pentru persoanele queer din România, iar aici sunt 2 chestiuni: siguranța adolescenților și tinerilor LGBTI+ în propriile familii, și dreptul la familie al persoanelor de același gen. Este imperativ necesară legalizarea parteneriatului civil, pentru ca familiile queer să aibă aceleași drepturi și protecții ca familiile heterosexuale, normalizând astfel identitățile queer în societatea românească și scăzând riscurile de respingere a copiilor și adolescenților lgbtqia+ de către propriile familii.

Accesul la servicii de sănătate este un alt subiect care necesită măsuri clare din partea autorităților, de la formarea adecvată a lucrătorilor din sănătate până la mecanisme etice de decontare a tranziției medicale a persoanelor transgender. În acest context, trebuie

amintit că atât Guvernul cât și Parlamentul României au obligația de a lua măsuri urgente pentru recunoașterea legală a genului persoanelor transgender, asigurând dreptul acestora la autodeterminare, demnitate, siguranță și acces egal la toate sectoarele vieții.

Deși majoritatea respondenților noștri sunt tineri și foarte tineri, accesul la piața muncii este deja un motiv de îngrijorare pentru 7,3%. De reținut că pentru cele mai multe persoane queer din România un mediu incluziv și sigur e mai important decât salariul, ceea ce pentru angajatori ar trebui să fie extrem de util de aflat în aceste timpuri dificile din punct de vedere al retenției angajaților.

În QIR25, care va fi dat publicității în primul trimestru al anului 2026, vom include informații despre eforturile guvernanților de a dialoga cu comunitatea și implementa măsurile propuse în acest raport. Sperăm ca acest lucru să conducă la îmbunătățirea vieților queer pe termen mediu și lung, pentru o Românie educată, sănătoasă, puternică!

GLOSAR

Bărbat trans este o persoană care se identifică ca bărbat, deși la naștere i s-a atribuit sexul feminin, a fost înregistrat în registrul stării civile și în certificatul de naștere cu sex femeiesc și, prin urmare, în familie și societate i s-a atribuit genul feminin.

Bifobia este ura/intoleranța/scârba față de persoanele bisexuale.

Persoane **bisexuale**: persoane care se simt atrase și pot dezvolta sentimente și relații romantice și/sau sexuale cu persoane de gen masculin sau feminin.

Persoană **cisgender** este acea persoană care se identifică cu sexul atribuit la naștere, precum și cu genul social rezultat din această atribuire.

Demiromantic persoană care nu se poate îndrăgosti dacă nu s-a construit o puternică legătură emoțională.

Demisexual persoană care nu poate simți atracție față de altă persoană dacă nu s-a creat mai întâi o legătură emoțională și/sau intelectuală.

Egalitate de gen înseamnă egalitate între toate identitățile de gen: bărbați și femei cis, femei și bărbați trans, persoane non-binare, persoane genderqueer, persoane intersex.

Expresia de gen este dimensiunea performativă a identității individului - felul în care persoană se exprimă, prin haine/înfățișare, atitudine, comportamente. Expresia nu implică neapărat și

întotdeauna identitatea de gen a persoanei: un bărbat cis-hetero care poartă machiaj sau alte elemente feminine e în continuare un bărbat cis-hetero, la fel cum o femeie trans care se îmbracă și comportă ca un bărbat la locul de muncă pentru a nu se expune riscurilor de agresiune sau discriminare e tot femeie.

Femeie trans este o persoană care se identifică ca femeie, deși la naștere i s-a atribuit sexul masculin, a fost înregistrată în registrul stării civile și în certificatul de naștere cu sex bărbătesc și, prin urmare, în familie și societate i s-a atribuit genul bărbătesc.

Persoanele **gay** sunt persoane care se simt atrase și pot dezvolta sentimente și relații romantice și/sau sexuale cu persoane de același gen.

Persoanele **genderfluid** sunt persoane care oscilează între bărbat și femeie și viceversa, și care își manifestă atât părțile masculine cât și cele feminine, în același timp sau în perioade diferite.

Persoanele **heterosexuale** persoane care se simt atrase și pot dezvoltă sentimente și relații romantice și/sau sexuale cu persoane de gen opus.

Homofobia este ura/intoleranță/scârba față de persoanele gay și lesbiene sau persoanele care nu se încadrează în standardele de masculinitate și feminitate din societate.

Persoanele **intersex** au două sau mai multe din cele 5 componente ale sexului biologic diferite între ele. De exemplu, o persoană intersex poate avea cromozomi masculini dar aparat reproducător femeiesc, sau caracteristici secundare femeiești (sâni, voce, absența părului facial sau corporal). Unele persoane intersex își asumă identitatea sexuală și ca identitate de gen, având în vedere că se situează într-o zonă ambiguă, sau ambivalentă, în termeni de bărbat sau femeie.

Lesbiană femeie care se simte atrasă și poate dezvoltă sentimente și relații romantice și/sau sexuale cu alte femei.

Nonbinar sau **genderqueer** este un termen ce descrie o persoană care nu se identifică cu binaritatea bărbat/ femeie, ci între sau în afară celor două identități. În engleză, persoanele nonbinare folosesc adesea ‘they’, ‘their’, ‘them’ - opțiune care nu există în limba română. O soluție ar putea fi evitarea genului.

Orientare atracția, sentimentele și comportamentele romantice sau sexuale pe care le dezvoltăm în relație cu alte persoane, și se poate realiza în opțiunile noastre de familie. Acesta poate fi romantică, sexuală sau ambele.

A fi **out** înseamnă a fi cunoscut/ă de către cei din jur că persoană gay, lesbiană, bisexual/ă, trans, nonbinar, genderqueer etc. Decizia de a fi out cu cineva este una extrem de dificilă și importantă, deoarece atrage adesea reacții negative din partea rudelor și cunoscuților.

A face **outing** cuiva înseamnă a spune altor persoane că cineva este gay, lesbiană, bisexual/ă, trans, nonbinar, genderqueer etc, fără acordul persoanei. Acest lucru ia dreptul persoanei de a decide cu cine vrea să fie out și cu cine nu, și îl/o expune la risc de agresiune.

Persoane **pansexuale** persoane care se simt atrase și pot dezvoltă sentimente și relații romantice și/sau sexuale cu persoane de orice gen sau sex.

A fi **stealth** înseamnă a nu fi out cu nimeni, sau doar cu extrem de puține persoane, termen folosit adesea în relație cu identitățile trans.

Transfobia este ura/intoleranță/scârba față de persoanele trans și nonbinare.

Transgender e un termen umbrelă, sub care sunt incluse diverse identități de gen, altele decât bărbați și femei cisgender. Persoanele trans nu se identifică cu sexul atribuit la naștere, sau cu genul social rezultat din această atribuire.

Tranziția medicală implică tratamentul de substituție hormonală

(HRT – Hormone Replacement Therapy) și intervențiile chirurgicale de aliniere a anatomiei unei persoane trans cu genul acesteia. Nu toate persoanele trans doresc sau au posibilitatea să ia aceste măsuri, iar identitatea transgender nu depinde de proceduri medicale.

Tranziția socială poate începe în familie, în cercul de prieteni, la muncă, la școală sau în orice alt context social. Ea implică mai mult decât coming out-ul în sine. Tranziția socială începe atunci când decizi să-ți manifesti identitatea în mod asumat față de cel puțin o altă persoană, și înseamnă a trăi în societate cu expresia de gen și numele care corespund genului persoanei trans.

Tranziția administrativă presupune modificarea numelui la Evidența Populației de care aparține persoană – în urma aprobării unei cereri însoțite de un memorandum, două declarații notariale ale unor persoane din cercul solicitantului/ei, și orice alte documente justificative. Această procedură este disponibilă pentru oricine, nu doar pentru persoane trans.

Tranziția juridică presupune modificarea datelor din actele de stare civilă (certificat de naștere), astfel încât acestea să reflecte identitatea de gen asumată. Aceste schimbări se pot realiza în urmă deschiderii unui proces civil în instanță împotriva Consiliului local. Dacă petentul/petenta câștigă, va putea avea un act de identitate în care nu doar numele îi va reflecta identitatea de gen, ci și CNP-ul și markerul de sex.

Anexe

Gallup Engagement Chart,

<https://www.gallup.com/workplace/215939/diversity-equity-inclusion.aspx>

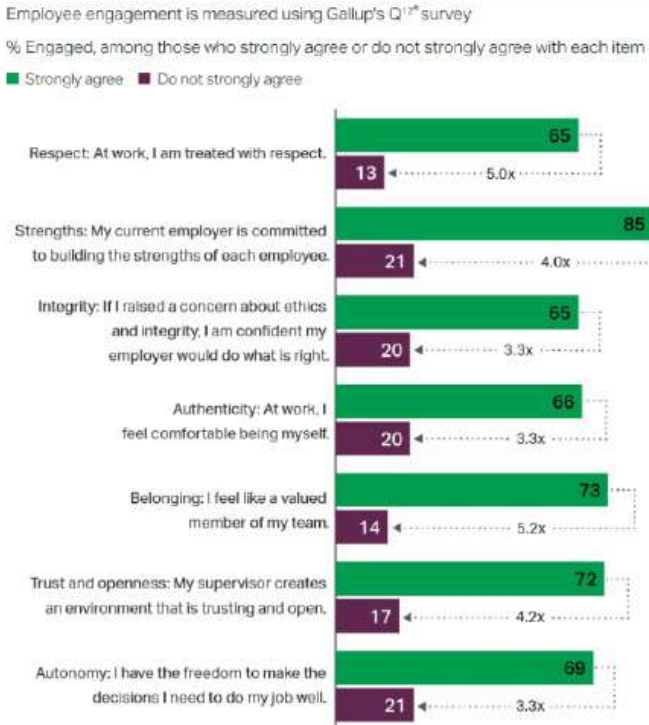

fig. 24

La nivel mondial, experiențele lgbtqia+ la locurile de muncă sunt diferite (conform Gallup, <https://www.gallup.com/workplace/393983/lgbt-employee-experiences-know.aspx>):

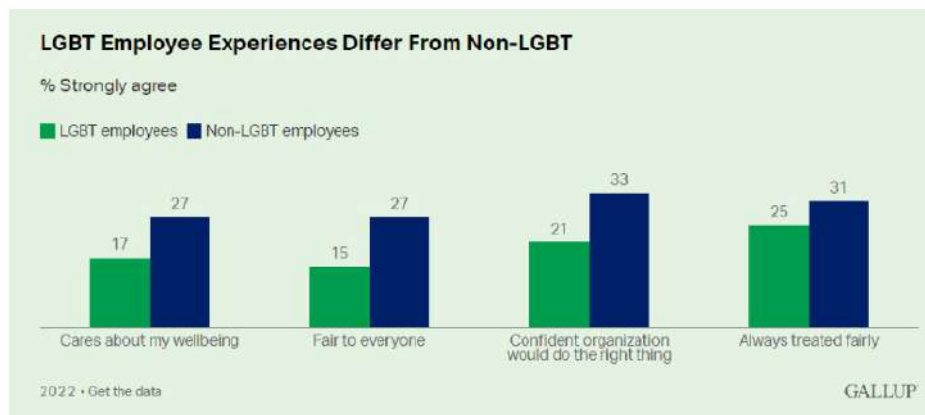

fig. 25

Resurse informaționale

„Indexul egalității 2023: Revendicările politice ale comunității LGBTI+ din România”

<https://www.mozaiqlgbt.ro/2024/01/indexul-egalității-revendicările-politice-ale-comunității-lgbt-din-românia/>

„Barometrul de opinie asupra comunității LGBTI+ 2023: Studiu efectuat pe un eșantion reprezentativ al populației generale din România” de către IRES și MozaiQ

<https://www.mozaiqlgbt.ro/barometru-2023/>

Campus Pride 2022, Roxana Marin:

”Incluziunea LGBTI+ in mediul universitar românesc”

<https://www.mozaiqlgbt.ro/raportul-național-campus-pride/>

Trans pe piața muncii 2021, Ioana Fotache:

„Incluziunea trans și LGB+ pe piața muncii din România”

<https://www.mozaiqlgbt.ro/trans-pe-piață-muncii-din-românia/>

TANDIS: Tolerance and Non-Discrimination Information System

https://tandis.odihr.pl/browse?type=ouname&sort_by=7&order=ASC&rpp=20&etal=-1&null=&starts_with=M

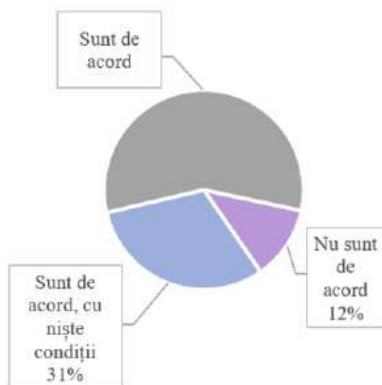
OSCE ODIHR Hate-crime Reporting

<https://hatecrime.osce.org/românia>

A long way to go for LGBTI+ equality FRA

<https://fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results>

Grafice extrase din „Barometrul de opinie asupra comunității LGBTI+ 2023: Studiu efectuat pe un eșantion reprezentativ al populației generale din România” de către IRES și MozaiQ
<https://www.mozaiqlgbt.ro/barometru-2023/>

Figura 11. Poziția față de de predarea / existența educației sexuale în școli

	Am auzit de termen și știu ce înseamnă	Am o idee, dar nu sunt sigur/ă	Am auzit de termen, dar nu știu ce înseamnă	Nu am mai auzit niciodată de acest termen
Heterosexualitate	57%	15%	7%	21%
Homosexualitate	83%	7%	6%	3%
Homofobie	42%	19%	12%	27%
Transfobie	26%	15%	14%	44%
Bisexualitate	68%	11%	8%	13%
Parteneriat civil	46%	18%	13%	23%
Asexualitate	28%	15%	9%	49%
Pansexualitate	21%	7%	8%	63%
Transgender	37%	10%	11%	41%
Transsexualitate	65%	14%	10%	11%
Non-binariitate	13%	5%	5%	75%

Figura 13. Nivelul de cunoaștere a termenilor specifici definirii identităților de gen și a orientărilor sexuale

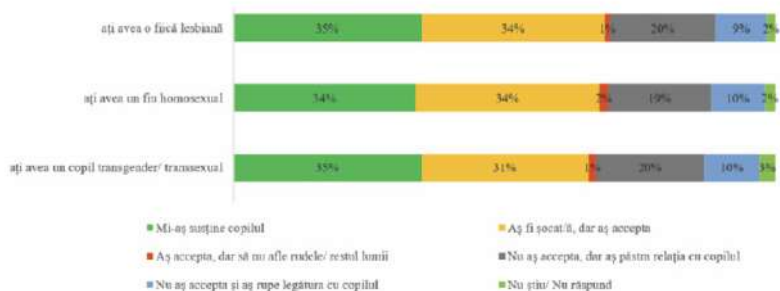

Figura 14. Nivelul de acceptare al unui copil homosexual/ lesbiană/ transgender

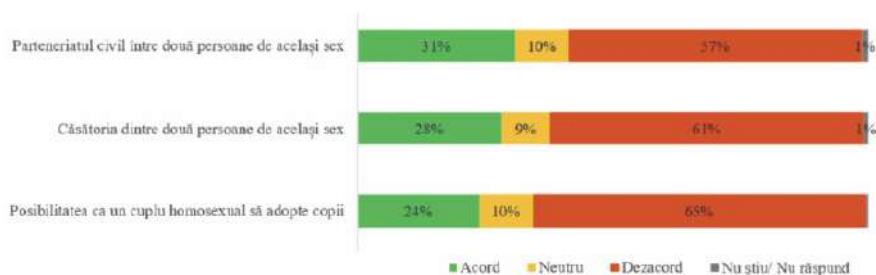

Figura 16. Nivelul de acceptare pentru căsătorii gay, parteneriate civile și adopții de către persoane de același sex

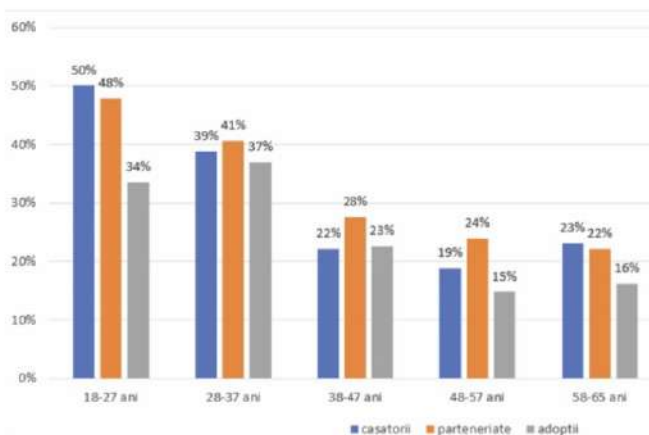

Figura 17. Nivelul de acceptare pentru căsătorii gay, parteneriate civile și adopții de către persoane de același sex, în funcție de vârstă

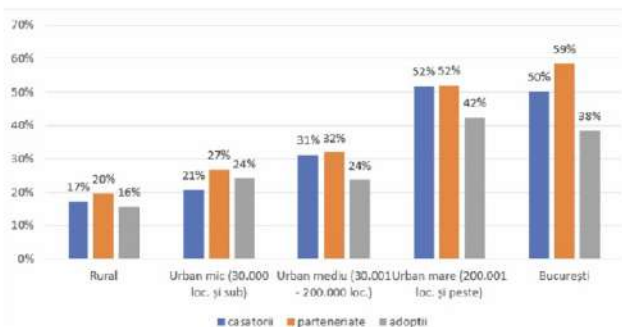

Figura 18. Nivelul de acceptare pentru căsătorii gay, parteneriate civile și adopții de către persoane de același sex în funcție de mediul de rezidență

Figura 21. Nivelul de cunoaștere directă a persoanelor LGBT+

Dacă mâine ar fi alegeri parlamentare, ați vota pentru o persoană care susține căsătoriile civile între persoane de același sex/ homosexuale? – distribuția respondenților în funcție de mărimea localității de rezidență

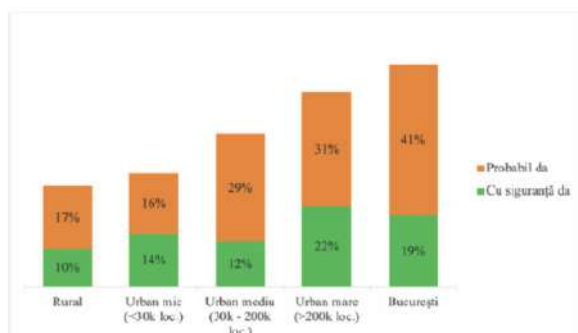

Figura 23. Nivelul de sprijin față de un politician care susține căsătoriile civile între persoane de același sex, în funcție de mediul de rezidență

